

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n  
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man.

Subscription per year ..... \$4.00  
Telephone: St. John 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

часопис для робочого людю — виходить два рази на тиждень:  
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Товариство “Українських Робітничих Вістей”.

Передплата на рік ..... \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS,  
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непомічених в газеті рукописів не звертає ся, хіба що дописувальць ви-  
разно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на случай її непоміченя  
та зазначить поштову марку на її пересилку.

ПО МАНІТОВСЬКИХ ВИБОРАХ.

Шойно минувшій п'ятниці по полудни, дня 21-го липня, себто три дні до виборів, з'явився проголошений повний вислід виборів до провінціального парламенту в Манітобі. На 52 вибраних послів (в 3 округах вибори відбудуть ся пізніше) фермерська організація “Юнайтед Фармерс оф Манітоба” вибрала 24 послів, незалежних фермерських послів вийшло 2, а крім них в Вінніпегу вийшов ще 1 посол з рамени прогресивної партії. Всіх сик послів є разом 27. Вони будуть становити в парламенті одне тіло і будуть парламентарною більшістю, сформують своє правительство та будуть правити провінцією. Далше, ліберальна партія провела до парламенту 7 своїх послів, консервативна 6, робітники вибрали також 6 послів, незалежних послів вийшло 5, а 1 посол вийшов від ліберальної і консервативної партії спільно. Разом нефермерських послів, що повинні би становити опозицію в парламенті, буде 25. Так що 27 послів мало би бути за правительством, а 25 проти. Се означає дуже незначну правительственну більшість. Також загально сподіють ся, що в двох із трох округів, в яких ще вибори не відбули ся, фермерська партія вибере своїх послів. Се збільшить о два послів правительственну більшість.

Як було вже сказано в минувшім числі “У.Р.В.”, фермерська організація ввіда вибрати на провінції достаточне число послів, щоб мати парламентарну більшість, однак в Вінніпегу провадили ся “фермерсько”-прогресивні послы, які мали бути міністрами в “фермерським” правительстві Манітоби. Навіть українські “патріоти” в Вінніпегу, які всі робили (розуміють ся за добрі гроші!) за прогресивною партією, говорили публично на мітингах, що прем'єром Манітоби буде Чилмен. А тимчасом сей Чилмен не вийшов навіть послом. Те саме стало ся і з “міністрами”, як приміром з “нашим будучим міністром праці” Моресем і іншими. Щоби вийти з сего трудного положення, вибрані фермерські послы почали зараз шукати за прем'єром і міністрами. Почали від голови, від прем'єра. На своїй конференції минувшій п'ятниці, дня 21. липня, фермерські послы вибрали прем'єром Манітоби проф. Джана Брекен (Braeken), президента Манітобської Агрікультурної Коледжі. Брекен приння сей уряд і тепер буде кандидувати в котрісь округи, щоб вийти послом і мати право бути головою правительства. Покищо міністрів не вибрано ще жадних, однак з їх вибором, принаймше деяких з них, повторить ся та сама історія, що й з вибором прем'єра.

На зверх прогресивно-фермерська партія мала би ріжнитися ся основно від капіталістичних партій консервативної і ліберальної. На ділі-ж ріжниця між нею а згаданими капіталістичними партіями нема майже ніякої. Деяка ріжниця між прогресивно-фермерською партією а партіями ліберальною і консервативною може бути лише в таких случаях, де ходить виключно о інтереси багатих фермерів. Там прогресивно-фермерська партія без застереження стане по стороні сик інтересів, в той час як ліберальна або консервативна партії проти них часом би виступили. Що-ж до інтересів бідного фермерства, того фермерства, що мучить ся по гомстедах, що корує там піл і по кільках акрів викорюваної землі засіває збіжжя, щоб мати свій хліб, — такого фермерства інтересів партія прогресивно-фермерська заступати не буде. Інтереси бідних фермерів, як тих, що недавно вобрали еще гомстеда, так і тих, що мають лише по кільканайцять акрів землі, — є ті самі, що й міського робітника. І бідний фермер і міський робітник є однаково всіми визискувані. Ріжниця між одним а другим є лише та, що міський робітник має над собою “боса”, а бідний фермер є сам над собою “босом”, над собою еще гіршим, як бос в місті. І тому боротьбу о поліпшеня своєї долі повинен вести бідний фермер не разом з фермером-капіталістом, якого заступає прогресивно-фермерська партія, але з міським чорноробом.

Що політика прийшовшої до сили прогресивно-фермерської партії не буде в основнім ріжнитися ся від політики буржуазних партій консервативної а ліберальної, свідчить ще між іншим і той факт, що прем'єр поваленого ліберального правительства Норіс вже заявив в імені своїм і своїх товаришів готовість помагати будучому правительству. Значить, п. Норіс добре знає, що прогресивно-фермерська партія не дуже то ріжнитися ся від його, ліберальної (капіталістичної) партії. А тимсамим для працюючого населеня як міста так і фармів нема найменшої ріжницї, що приходить до власти нове прогресивно-фермерське правительсто.

В Вінніпегу на 10 послів вибрано чотирох робітничих. Разом з двома іншими робітничими послами, вибраними в Ассінбой і Кидлонан і Ст. Ендрус, всіх робітничих послів в парламенті буде 6. П'ятерох з них належить до Незалежної Партії Праці, а один є соціал-демократ, однак без партії. В минувшім парламенті було всіх робітничих послів 9. Робітничі послы провадили ся в округах Ст. Клементс, Давфін і Брендон. В сім посліднім окрузі проти робітничого кандидата Сміта поставили буржуазні партії ліберальна і консервативна одного свого кандидата і в такий спосіб робітничий кандидат з'явився повалений. З вінніпегських робітничих послів провадили ся Армстронг, що був вибраний з рамени Соціалістичної Партії Канади, а за те вийшов Фермер з рамени Незалежної Партії Праці.

Перший раз в виборах до манітобського парламенту і взагалі в виборах в Канаді, брала участь Робітничая Партія Канади. П'ять кандидатів отримали 1.084 голосів, з них сиким тов. Попович дістав 788 голосів. Були се лише голоси числом “1”, або так звані одинки. При дальшій обчислюваню голосів, коли додають ся двійки і т. д. число голосів тов. Поповича дішло до 1.039. Після числа голосів (одинок) зов. Попович стояв на 16 місці (всіх кандидатів було 43). Коли кандидати з малим числом голосів відпадали при дальшій обчислюваню голосів, то тов. Попович був 27 з ряду між тими, що від-

падали. По ній відпало ще лише 7 кандидатів, а решта були проголошені вибраними. Коли взяти під увагу, що Робітничая Партія Канади існує всего кілька місяців і не мала ще часу повести за собою відповідної пропаганди, то віддане число голосів на кандидатів Робітничої Партії Канади є досить значне. (Приміром, кандидати трейд-юні дістали о много менше голосів, бо лише 644.) Голоси віддані на кандидатів Р.П.К. можна уважати голосами класово свідомих робітників, так як кандидати всіх партій і їх агенти виступали проти Робітничої Партії Канади, представляючи її в найчорнішій світлі. Особливо страхали українських робітників Р.П.К. і людодством в Росії укр. продажні “патріоти”, які робили за кандидатами прогресивної партії. Робітничая Партія Канади повела підчас виборів класово-освідомлюючу роботу серед робітничества, якої вона не могла-б була повести, коли-б не була поставила своїх кандидатів. А класове освідомленя і організоване робітничів є одним із головних завдань Р.П.К.

Підчас виборів не обійшло ся і без жертв в робітничім русі. Управа державних залізниць (попередно “С. N. R.”) прогнала з роботи двох робітників, що осмілили ся виступити як робітничі кандидати підчас виборів, про що було вже згадано в минувшім числі “У.Р.В.” Крім них компанія “Гордон і Айронсайд” прогнала з роботи кандидата Робітничої Партії Канади тов. Гендерсона. Се показує, що капіталіст має контролю не лише над фізичною працею робітника, але і над його переконаннями, над його духовим житєм. Се свідчить також, що капіталіст не бажає, щоб робітник стремив до свого визволеня чи бодай поліпшеня своєї долі ані дорогою революційною, ані навіть дорогою парламентарною, про яку тільки говорять ся в нашій ославленій демократії. Капіталіст хоче, щоб робітник був його німим, послушним рабом і не думав про ніякий визвіль або поліпшеня своєї долі. Се повинно о-творити очі кождому робітнику і заставити його розуміти своє класове положеня та зводити беззастанно боротьбу з своїм класовим ворогом — капіталістом.

НАСТУП КАПІТАЛУ НА ПРАЦЮ В КАНАДІ.

Канада як політична країна знаходить ся під руководством Англії, але економічне жите її регулюють ся цілковито економічними відносинами Злучених Держав. Вся канадійська індустрія побудована і ведеть ся по таким самим плянї, як і в Злучених Державах і велика її частина є в руках американських капіталістів. Паперова, наприклад, індустрія знаходить ся вся в руках американських капіталістів і папір, вироблений з дерева канадійських лісів, дешевий в Злучених Державах, як і в Канаді. Так само і вуглева та залізнична індустрія в Канаді є тісно звязані з американськими того рода індустріями.

Отже не диво, що економічне жите Злучених Держав, його розвиток і потрепеня відбивають ся і на економічнім житю Канади. Се найкраще видно з послідних подій. Знизили американські вуглевї магнати заробітну платню гірникам в Злучених Державах і в той сам час знизили вони їм і в Канаді. Бо найбільші вуглевї копальні в околиці Кроуе Нест, на заході Канади, є в руках американських капіталістів. Слідом за американськими капіталістами знизили своім робітникам заробітну платню і канадійські власнеї копальні.

На сході Канади, в Новій Скошії, вуглева індустрія є під контролею англійських капіталістів, однак її знижа англійськими капіталістами робітникам платні, ні загальний страйк гірників Англії на весні 1921 р. не мали безпосереднього впливу на економічні відносини в Канаді. Але коли почав ся наступ капіталу на працю в Злучених Державах, то одночасно він почав ся і в цілій Канаді, а тоді і англійські капіталісти знизили заробітну платню гірникам в Новій Скошії.

Подібно як і в гірничій індустрії, справа мається і в залізничодорожній. Скоро лише американські залізничодорожні барони знизили платню своїм робітникам, як сейчас же слідом за ними пішли і канадійські. Як тісно між собою звязане економічне жите сик двох країн, або простійше сказавши, звязані інтереси капіталу сик двох країн, видно з того, що в Канаді знижено платню робітникам не тільки на компанійних залізницях, але і на “націоналізованих”, чи як їх тут називають “говернментських”.

Паралельно з розвитком капіталістичного господарства сик двох країн, в тісній звязі між собою розвивають ся і їх робітничий юнійний рух. Канадійський юнійний рух, з мадими вінкамі, є вірнець американського. Така сама юнійна система, така сама сварка в ній за першенство ріжних юнійних цариків, яка завершуеть ся одним і тим самим знаменуваним всіми поступовими робітниками іменем Гомперса. Канадійський трейд-юнійний рух і свого Гомперса в особі Мура, який користується як таким впливом серед канадійських робітників, що навіть це може нідже виступити на мітингу з промовою, бо робітників висвистують, але головний провід на всім має такі американський Гомперс, який нагороджує канадійських юнійних лідерів за вірну службу годинниками з власних трудів.

Радикальні канадійські робітники захотіли були вивратися з під опіки Гомперса і з під його шкідливої юнійної системи і створити в Канаді нову організацію, яка дучила-б робітників не до фаху, а до індустрії. З тою ціллю вони зірвали з гомперсівщиною і розпочали в 1918 році будованя нової окремої організації п. н. Одина Велика Юнія.

Не дивлячись на свої найцірші бажання і завязіть в роботі по створеню нової організації вони від одного юнійного берега відірвалися, а до другого не допили, а канадійський робітничий рух зобогатив ся ще одним окреим юнійним відомком, що знова таки шкідливо відбиваєть ся на солідарности робітників в їх щоденній боротьбі за кусок хліба. Всі ті радикальні, активні елементи, що виступили з гомперсівських юнії для організуваня нової юнії, з'їзтали втрачені для великої маси робітничества після того, як в результаті своєї роботи вони зустрілись з цілковитою невдачею. Бо зломити стару юнійну систему із зовні показалося не так легко. Прийшло ся боротись не тільки з цілою старою юнійною системою, але і з капіталістами, які, пречувши небезпечку в новім радикальнім юнійнім русі, дружно стали в обороні старої юнії.

Деякі з тих радикальних організаторів розчарувалися і зійшли з юнійної сцени, деякі вернулись з покаянням до старої організації і стали найвірнішими прислужниками Гомперса; деякі докотилися аж до страйколомства; а ті що лишилися, почали сваритись між собою та ділитися на секції те, що вдало ся їм зліпити тяжкою боротьбою протягом кількох років. І в результаті те, що нині називає себе Центр. Комітетом О. В. Ю., зі своїм редакторським штабом, представляє собою комітет лютерійної гри.

Находячись в такім дезорганізаційнім положеню, канадійські робітники готують ся до опору проти капіталістів. Як говорять відомості з деяких юнійних центрів, 95 процент робітників залізничодорожніх майстерень в Канаді переголосували проти знижки заробітної платні і тим самим за страйком, як одиним реальним средством протесту. В той сам час юнії оскаржили перед правительством капіталістів, покладаючись на т. з. “Леміе Ект”, після якого компанії не мають права знижувати робітникам платню, если робітники годять ся віддати сю справу в руки посередничої правительственної ради.

Ся рада є вже сформована. Се є щось подібного до залізничодорожної “робітничої” ради в Злучених Державах, яка працює там нині під предсідательством Гупера на користь капіталістів. Ріжниця лише та, що в Злучених Державах до той ради входять представники від капіталістів, робітників і від “публіки”, а в Канаді замість “публіки” в тій раді є представник правительства. Попросту сказавши в тій канадійській посередничій раді будуть мати капіталісти два голоси супроти одного робітничого. Така посередничая рада показала вже свою “незаінтересованість” та “безсторонність” підчас посередничаня в спорі гірників Нової Скошії з власителями копальень. А в теперішнім залізничодорожнім спорі роля той посередничої ради буде ще тим більше односторонна, що на правительственних залізницях також знижено робітникам платню. Отже тим самим трета правительствена сторона в раді, яка мала-б бути бодай для виду незаінтересованою, є безпосередно заінтересована в теперішнім залізничодорожнім конфлікті між робітниками і власителями і заінтересована як сторона експлоатууюча, як власительська залізниця.

В звязі з боротьбою між капіталом і працею в Канаді федеральний міністр праці виїздить з Оттави на захід Канади, де між іншими справами переведе також інвестицію страйку гірників 18 дистрикту та розгляне справу безробітця.

Покіщо конфлікт між залізничодорожними власителями (в тім числі і правительством), а робітниками залізничодорожніх майстерень в Канаді віддалений на якийсь час. Однак судячи після теперішнього положеня в Злучених Державах, зулар між залізничодорожними власниками і їх робітниками в Канаді є неминучий.

Як відповідать остаточно робітники капіталістам, се залежить багато від їх юнійних лідерів. Від посередничої ради годі робітникам чогось сподівати ся. “Посередничая” — се лише назва, бо в дійсности в тій “посередничій” будуть представлені тільки дві спорячі сторони і робітники будуть мати там два капіталістичні голоси проти свого одного. Не в посередничих радах закінчуєть ся побіда робітників, а в їх власній солідарности. Однак такою робітники в Канаді похвалити ся не можуть так само, як і робітники в Злучених Державах. Лідери старих гомперсівських трейд-юнії в Канаді є найчистішої марки угодовці, а “радикальні” лідери не мають часу клопатити ся робітничими справами. Вони старають ся винайти новий скім лютерійної гри, який вони називають “бейс бол конте-сто”, щоб правительством не могло їх чіпнути.

Важке і тяжке питаня мають до розв'язаня під теперішній час робітники Канади. Капіталісти дуже добре познакомлені з внутрішнім положенням робітничества і бють його в найслабшу сторону. Але часими сильний і болючий удар пробуджує до боротьби потерпішого, що може стати ся і з робітництвом в Канаді. Однак покіщо робітники віддали свою справу в руки посередничої ради.

Робітник.

“У.Р.В.” ПОТРІБНА НЕГАЙНА ПОМІЧ!

Товариші і Товаришки! Приходить ся нам писати про одну із найнеприємнішій річей, про яку лише коли пишеть ся в газеті, а се про негайну потребу несеня помічі “Українським Робітничим Вістям”. Однак писати про сю справу мусимо, хоч як нам неприємно се робити. Така вже доля кождої робітничої газети, що її існуваня залежить в першій мірі від найвідомішій класово робітників і робітниць, яких на жаль не дуже ще багато. І тому ми й тепер звертаємо ся перше всего до найвідомішій пролетарів і протетарок, щоб вони по своїм силам поспішили негайно з матеріальною помічю “Українським Робітничим Вістям”.

В однім із недавних чисел ми запропонували, щоб кожде українське робітничє товариство устроїло сего літа пікік в користь “Укр. Роб. Вістей”. Ми віримо, що многи товариства зрозуміли наш тодішній зазив і поспішать з помічю своєї газеті. Однак заки не поміч настіє, “Українським Робітничим Вістям” вже потрібна негайна поміч. І сю негайну поміч мусить насамперед оказати, як ми вже згадували, найвідоміші товариші, які розуміють вагу своєї робітничої газети.

Гурток товаришів в Вінніпегу, які є познакомлені з положенням “У.Р.В.”, а саме А. Хома, Ю. Люльчак, Н. Гуцалюк, Т. Кульчицький, Д. Юркевич, Н. Сабунчак, Н. Н., П. Лоточський, М. Шатувальський і Д. Лобай, вже зложили по \$5.00 на пресовий фонд “Українських Робітничих Вістей” і сям започаткували кампанію за несенем негайної помічі “Укр. Роб. Вістям”. Сі товариші закликають товаришів і товаришок в Вінніпегу і в цілій Канаді поспішити з негайною помічю “Українським Робітничим Вістям”, які знаходять ся буквально без цента в касі, про що всі товариші навіть не знають.

Слово тепер за Вами, Товариші і Товаришки! Від Монреалу до Ванкувера відозвіть ся на поклик о поміч Вашої робітничої газеті! Хай не буде ні одного міста, ні місточка, ані кемпі, звідки-б не поспішили товариші на поміч “Українським Робітничим Вістям”!

ПІД ЗНАКОМ ПРИЯЗНИ І ЄДНОСТІ.

Дипломатія міжнародної буржуазії мала одну лише назву для Турції: “Хора людина”. Для імперіялізму існувала лише Турція — об'єкт зажерливих змагань окремих груп йогого за спадщину “хорої людини”. Для буржуазних культуртрегерів мільони турецьких селян, яких доля оселила на шляхах до Багдаду і Індії — були лише гноєм, на якому пишню зростали отруйні квітки колоніялізної хижачької політики.

Де в чому спільну долю мала й Україна. Так само уряд російських імперіялістів трактував її на віки поневоленю колонією капіталу, без розбору віддаючи народні багатства французьким, бельгійським, польським капіталістам, віддаючи в рабство робітників України, держучи в темряві, забобонах, залежності від поліцейського пана, поміщика українське селянство, позбавляючи трудовий люд України не то що прав розпоряджати ся долею своєї країни, але навіть віднімаючи у нього його мову.

“Не было, нет и быть не может” — так сказав про Україну царський міністр Валуев. Але помилили ся царські міністри й хижакі світового імперіялізму: є Україна; вільна робітничо-селянська держава, й Турція, революційна держава турецького селянства!

Не протівляй султанат — раб міжнародного капіталу на місці “хорої людини” відродив сильну і молоду державність колоніялізного народу, засудженого було пророкками імперіялізму на стан гною. Не українська жовтоблагитна “демократія” запродала на корені капіталови збудувала У.С. Р.Р. Обидві молоді держави повстали в огні революції, величезної боротьби пролетаріату і суголосних йому суспільних груп з капіталом.

І ясна їй дальша дорога, в могутній спільці проти єдиного ворога — до остаточної визволеня праці з під тягару визискувачів, до повного здійсненя комунізму.

І той урочистий настрій, з яким Україна зустрічала представників революційної Турції

— запорукою, що українським робітниками угода приязні і єдності, підписана їх урядом, буде дотримана свята і непо-рушно.

В. Блакитний.

НЮФАВНДЛЕНД.

(З Бюлетеню Географічного Товариства в Злучених Державах.)

Говорячи про Північну Америку звичайно маєть ся на увазі Злучені Держави та Канаду і забуваєть ся, що на північ від Злучених Держав окрім Канади є ще друга зовсім окрема британська країна — Нью-Фавндленд, яка не обдала ся з прочими британськими колоніями Північної Америки в однім “Домініон оф Канада”.

Нюфавндленд є найстарша британська колонія не лиш в Америці, а взагалі за морем. Англійські колоністи осли ся там ще в сімнадцятім столітті і англійський губернатор правив нею ще в той час, коли Канада належала до Франції, Південна Америка була в руках Голландії і в Австралії не було ще ні одного білого поселенця.

Нюфавндленд є великий острів, 42.000 квадратних миль, з географічного погляду займаючий дуже важне становище. Положений проти гирла ріки Св. Лаврентія він перерозбиває головну морську дорогу з Канади до Європи. З другого боку, з усіх американських земель Нюфавндленд найближчий до Європи, — до берегів Ірландії всего 1.640 миль. Перший морський кабель був проведений в 1858 році з Нюфавндленда до Ірландії і ще тепер з сімнадцяти каблів поміж Європою і Америкою одинайцять іде до Нюфавндленда.

З моря острів виглядає хмурий і неприятний. Кругом береги високі і скалисті з стрімкими обривами і глибокими заливами та фіордами. На острові багато ліса а здовж річок є багато родючих долин, здатних для хліборобства і випасу худоби.

В послідніх часах на Нюфавндленді відкрито деякі копальні і почато деякі індустрії, зокрема виріб газетного паперу. Однак головне й неперепране багатство острова — риба. Нідге на землі немає стільки риби, скільки в морю довкруги Нюфавндленда. Звідси рибу розвозять по всім вітї і передовсім до Англії і риболовство є головне занятя мешканців Нюфавндленда.

Та нюфавндлендська риба причинила ся, між іншим до повстаня британської імперії. До відкриття Нюфавндленда в 1498 році — Англічани мало плавали по морю. Але вже на другий рік після відкриття англійські рибакі вибрали ся за море по рибу і з того часу що року тисячами перепливали атлантицький океан туди й назад, за рибою і з рибою. Таким способом Англічани навчилися мореплавству, заіпка-вились заморськими країнами, британська флота зростала і разом з нею поширювалася британська імперія.

Державний лад в Нюфавндленді приблизно такий самий як в Канаді. Се теж автономна і самоправна “коронна колонія” з генерал-губернатором, якого настановляє англійський король, зі своїм прем'єром та вибраним парламентом з двох палат.

НОВІ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ!

Накладом “Укр. Робітничих Вістей” вийшли гарні переписні картки з портретами провідників Радянських Республік. В серію карток входять:

Герб Радянської України, Н. Ленін, Л. Троцький, Г. Зіновєв, Ю. Х. Раковський, Д. Мануїльський, О. Шумський, М. Скрипник, Т. Полозов, Блакитний (Едвардський) і М. Баран.

Ціла серія має 11 карток і коштує тільки 35 центів.

Замовлення посилаєть до:

Українскя Labor News  
Cor. Pritchard & McGregor  
Winnipeg, Man.